

LUAREA DE MITĂ ÎN NOUL COD PENAL

Doinel DINUICĂ și Mioara Ketty GUIIU

Introducere.

În noul Cod penal, infracțiunea de luare de mită este prevăzută în art. 289 C. pen., în două variante tip.

În prima variantă tip [art. 289 alin. (1) C. pen.], infracțiunea de luare de mită constă în fapta funcționarului public care, direct sau indirect, pentru sine sau pentru altul, pretinde ori primește bani sau alte foloase care nu i se cuvin, ori acceptă promisiunea unor astfel de foloase, în legătură cu îndeplinirea, neîndeplinirea, urgentarea ori întârzierea îndeplinirii unui act ce intră în îndatoririle sale de serviciu sau în legătură cu îndeplinirea unui act contrar acestor îndatoriri^[1].

În a doua variantă tip [art. 289 alin. (2) C. pen.], infracțiunea de luare de mită constă în fapta prevăzută în alin. (1), săvârșită de una dintre persoanele prevăzute în art. 175 alin. (2), respectiv de un funcționar public asimilat. În această variantă, fapta constituie infracțiune numai dacă este comisă în legătură cu neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act privitor la îndatoririle sale legale sau în legătură cu efectuarea unui act contrar acestor îndatoriri.

Pe lângă cele două variante tip, infracțiunea de luare de mită mai prezintă o variantă atenuată și o variantă agravată, care sunt prevăzute separat.

Varianta atenuată este prevăzută în art. 308 alin. (1) C. pen. și se poate reține, dacă fapta este săvârșită de o persoană care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără remunerație, o însărcinare în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute în art. 175 alin. (2) sau în cadrul oricărei persoane juridice. În acest caz, potrivit art. 308 alin. (2), limitele speciale ale pedepsei se reduc cu o treime.

Varianta agravată este prevăzută în art. 7 din Legea nr. 78/2000^[2] și se poate reține, dacă fapta este săvârșită de o persoană care: a) exercită o funcție de demnitate publică; b) este judecător sau procuror; c) este organ de cercetare penală sau are atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor; d) este una dintre persoanele arătate în art. 293 C. pen., respectiv un membru al unei instanțe de arbitraj. În acest caz, potrivit art. 7 din Legea nr. 78/2000, limitele speciale ale pedepsei se majorează cu o treime.

În Codul penal anterior, infracțiunile de corupție (luarea și darea de mită, traficul de influență și primirea de foloase necuvenite) nu formau un grup distinct, ci erau incluse în grupul infracțiunilor de serviciu sau în legătură cu serviciul.

În ce privește infracțiunea de luare de mită, aceasta era prevăzută în art. 254, într-o variantă tip [alin. (1)] și o variantă agravată [alin. (2)]. Printre modificările aduse de noul Cod penal, se remarcă următoarele: introducerea celei de-a doua variante tip și mutarea variantei agravate în legea specială (art. 7 din Legea nr. 78/2000), unde a fost completată cu noi elemente circumstanțiale; introducerea, în art. 308 C. pen., a unei variante atenuate comune tuturor infracțiunilor de corupție și de serviciu; renunțarea la una dintre modalitățile alternative de comitere a faptei, aceea constând în nerespingerea promisiunii de bani sau alte foloase, precum și introducerea sintagmei *pentru sine sau pentru altul*, prin care s-a extins sfera beneficiarilor mitei (unii autori vorbesc despre apariția unui „beneficiar terț al mitei” [3]).

În ce ne privește, credem că, dintre toate acestea, singura modificare justificată o constituie renunțarea la modalitatea constând în nerespingerea promisiunii de mită (în opinia noastră, era o exagerare să se pretindă funcționarului să ia atitudine împotriva simplei promisiuni de mită). Celelalte modificări ni se par discutabile – de exemplu, fiindcă este greu să se explice necesitatea prevederii separate, în legea specială, a variantei agravate a infracțiunii de luare de mită sau necesitatea creerii unei variante atenuate comune tuturor infracțiunilor de corupție și de serviciu.

Condiții preexistente.

Obiectul juridic. În opinia doctrinei majoritare, obiectul juridic generic al infracțiunilor de corupție, inclusiv al luării de mită, constă în relațiile sociale care asigură îndeplinirea de către funcționari a atribuțiilor de serviciu conform legii, cu onestitate, imparțialitate și obiectivitate.

După părerea noastră, infracțiunile de corupție aduc atingere unor drepturi economice fundamentale, în special dreptului la un salariu echitabil și la o remunerație egală pentru o muncă de valoare egală (art. 7 din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale). Însuși faptul că, în mod tradițional, mita a fost definită ca o „retribuție necuvenită” arată, credem, suficient de limpede, că faptele de luare de mită contravin dreptului la egalitate în remunerarea muncii, ca și obligației statului de a promova bunăstarea generală într-o societate democratică.

Obiectul material. Este controversat faptul dacă infracțiunea de luare de mită are sau nu obiect material.

Potrivit unei opinii, care actualmente este dominantă, infracțiunea de luare de mită și infracțiunile de corupție, în general, nu au obiect material [4]. În această opinie, se consideră că banii sau bunurile primite de funcționar constituie bunuri dobândite prin săvârșirea faptei, iar nu obiectul ei material.

Într-o altă opinie, pe care o împărtășim, se consideră că obiectul material al infracțiunii de luare de mită îl constituie „mita”, adică banii sau alte foloase pretinse ori primite de funcționar [5]. După părerea noastră, această opinie este în concordanță cu definiția mitei ca „retribuție necuvenită”.

Pornind de la această premisă, trebuie să adăugăm unele precizări.

Astfel, trebuie să precizăm că, prin „bani” se înțeleg, în mod exclusiv, monedele cu putere circulatorie, indiferent dacă e vorba de monedă națională sau străină. Banii ieșiți din uz nu constituie „bani”, în sensul art. 289 C. pen.; ei pot constitui, cel mult, un alt folos (de exemplu, o colecție numismatică).

Prin „alte foloase” se înțelege orice avantaj sau beneficiu, altul decât acela constând în bani. În legătură cu formula „alte foloase” există o controversă mai veche: o parte a doctrinei consideră că este obligatoriu ca folosul fie material, evaluabil în bani, în timp ce o altă parte a doctrinei consideră că folosul poate fi atât material (patrimonial), cât și moral (nepatrimonial)^[6] – de exemplu, acordarea unui titlu universitar, a unui grad militar etc. În ce ne privește, considerăm că această din urmă opinie este cea corectă. Acordarea unui titlu universitar, a unui grad militar etc. presupune nu numai existența anumitor aptitudini personale, ci și, mai ales, prestarea unei munci considerabile, de ani de zile; de aceea, în caz că asemenea avantaje au fost acordate nelegal, ele pot fi definite, de asemenea, ca o „retribuție necuvenită”.

În practica judiciară, s-a decis că există luare de mită, dacă funcționarul a solicitat o sumă de bani, cu titlu de împrumut, deoarece împrumutul constituie, și el, „un folos”^[7].

Subiecții.

În ambele variante tip, subiectul activ nemijlocit este calificat.

În prima variantă tip, acesta trebuie să aibă calitatea de *funcționar public*, în sensul art. 175 alin. (1) C. pen. Conform acestui text, funcționar public este, în primul rând, persoana care, cu titlu permanent sau temporar, cu sau fără o remunerație, „exercită atribuții și responsabilități, stabilite în temeiul legii, în scopul realizării prerogativelor puterii legislative, executive sau judecătorești” (de exemplu, judecător, procuror, organ de cercetare penală, organ cu atribuții de constatare și sancționare a contravențiilor). Conform aceluiași text, funcționar public este, de asemenea, persoana care exercită „o funcție de demnitate publică” (de exemplu, ministru, secretar de stat) sau „o funcție publică de orice natură” (de exemplu, președinte de partid, sindicat, organizație patronală etc.), precum și persoana care „exercită, singură sau împreună cu alte persoane, în cadrul unei regii autonome, al altui operator economic sau al unei persoane juridice cu capital integral sau majoritar de stat ori al unei persoane juridice declarată de utilitate publică, atribuții legate de realizarea obiectului de activitate” (în același sens, este și art. 3 din Legea nr. 78/2000). Conform art. 293 C. pen., subiect activ nemijlocit al infracțiunii de luare de mită poate fi și un membru al unei instanțe de arbitraj, respectiv o persoană care, pe baza unei acord de arbitraj, este chemată să pronunțe o hotărâre arbitrală, în baza legii române ori în baza altei legi.

Însă, trebuie sesizat că, în cazul infracțiunii de luare de mită, o mare parte dintre persoanele anterior menționate nu răspund în condițiile primei variante tip,

ci în condițiile variantei agravate, prevăzută în art. 7 din Legea nr. 78/2000. Reamintim că există varianta agravată, dacă fapta a fost săvârșită de o persoană care exercită o funcție de demnitate publică, care este judecător, procuror, organ de cercetare penală sau o persoană cu atribuții de constatare sau de sancționare a contravențiilor, ori dacă este una dintre persoanele arătate în art. 293 C. pen., respectiv un membru al unei instanțe de arbitraj.

În a doua variantă tip, subiectul activ nemijlocit trebuie să aibă calitatea de *funcționar public asimilat*, în sensul art. 175 alin. (2) C. pen. Conform acestui text, este considerată funcționar public și persoana care exercită un serviciu de interes public pentru care a fost investită de autoritățile publice sau care este supusă controlului ori supravegherii acestora cu privire la îndeplinirea respectivului serviciu public. Această definiție, fiind extrem de largă, se poate aplica unui mare număr de categorii profesionale: notari, executori judecătorești, avocați, medici din cabinetele particulare etc.

În varianta atenuată, prevăzută în art. 308 alin. (1) C. pen., subiect activ nemijlocit este persoana care exercită, permanent sau temporar, cu sau fără remunerație, o însărcinare în serviciul unei persoane fizice dintre cele prevăzute în art. 175 alin. (2) sau în cadrul oricărei persoane juridice.

Din păcate, textul art. 308 C.pen. este atât de larg, încât acoperă toate categoriile de funcționari, cu excepția funcționarilor publici asimilați, la care se referă art. 175 alin. (2) C. pen. Acest text se poate aplica inclusiv funcționarilor publici (căci și aceștia exercită o însărcinare *în cadrul unei persoane juridice*) – ceea ce înseamnă, în definitiv, că fapta prevăzută prima variantă tip se confundă cu fapta prevăzută în varianta atenuată.

Infrațiunea de luare de mită se poate comite și în participație. Totuși, coautoratul este posibil, numai dacă făptuitorii au atribuții comune, în legătură cu actul solicitat de mituitor.

Mituitorul nu este participant la infrațiunea de luare de mită, ci autor al unei infrațiuni distincte, aceea de dare de mită (art. 290 C. pen.).

Subiect pasiv este persoana juridică în cadrul căreia își desfășoară activitatea funcționarul corupt.

Conținutul constitutiv.

În ambele variante tip, *elementul material* se realizează în trei modalități alternative, și anume: pretinderea, primirea sau acceptarea promisiunii (de bani sau alte foloase).

A pretinde înseamnă a formula o cerere (de bani sau alte foloase). În această modalitate, inițiativa aparține funcționarului. Infrațiunea subzistă, chiar dacă pretenția funcționarului nu este satisfăcută ori dacă folosul a fost pretins cu titlu de împrumut.

A *primi* înseamnă a lua în posesie, în stăpânire (bani sau alte foloase). În această modalitate, inițiativa aparține mituitorului (acesta dă mita, iar funcționarul o primește).

A *accepta promisiunea* înseamnă exprimarea acordului cu privire la promisiunea făcută de mituitor. Este suficient ca funcționarul să accepte promisiunea făcută de acesta, indiferent dacă, ulterior, mituitorul nu-și respectă promisiunea[8].

Pentru existența infracțiunii, este necesar (cerință esențială) ca fapta să se refere la bani sau alte foloase care nu se cuvin funcționarului.

Totuși, nu orice folos necuvenit, ilicit, pretins sau primit de un funcționar reprezintă o „retribuție necuvenită”, respectiv „mită”. Folosul necuvenit poate fi caracterizat astfel, numai dacă sunt îndeplinite trei cerințe.

În primul rând, este necesar ca acel folos să reprezinte o plată (un preț), pentru un act precis determinat, care intră în competența funcționarului (chestiunea dacă actul intră sau nu în competența funcționarului se rezolvă, în raport cu fișa postului și actele normative care reglementează activitatea acestuia).

Dacă folosul nu reprezintă prețul unui act de serviciu, ci are o altă destinație (de exemplu, achiziționarea unor materiale necesare unității), fapta va constitui, cum s-a observat[9], abuz în serviciu, și nu luare de mită. Prin urmare, în mod corect, s-a decis că există abuz în serviciu contra intereselor persoanelor, și nu luare de mită, dacă funcționarul a pretins și primit bani de la cei aflați în subordinea sa, cu motivarea că, datorită deplasărilor pe care a trebuit să le facă pentru procurarea materialelor, nu și-a putut îndeplini sarcinile proprii de producție[10]; sau, cu motivarea recuperării cheltuielilor făcute de el, prin folosirea autoturismului personal, pentru procurarea de comenzi sau materii prime[11]. Dimpotrivă, în mod greșit, s-a decis că există luare de mită, în modalitatea pretinderii, dacă administratorul unei societăți comerciale având ca obiect de activitate desfășurarea de jocuri de întrajutorare a pretins sume de bani, pentru a asigura premiarea anticipată a unor persoane[12].

Totuși, ținând seama că, potrivit noii definiții, fapta constituie infracțiune de luare de mită, indiferent dacă folosul a fost cerut *pentru sine sau pentru altul*, trebuie să adăugăm că, în forma sa actuală, textul este contradictoriu, căci mita este concepută, în continuare, ca *oretribuție necuvenită*, ca „un contra-echivalent al conduitei pe care făptuitorul se angajează să o aibă pentru îndeplinirea unui act privitor la îndatoririle sale de serviciu”[13]. Or, o retribuție, fie ea și necuvenită, nu poate fi destinată satisfacerii intereselor unității. A admite soluția contrară, înseamnă a anula orice distincție între infracțiunea de luare de mită și cea de abuz în serviciu.

Cerința ca actul să intre în competența funcționarului este îndeplinită, chiar dacă funcționarul are atribuții limitate în legătură cu îndeplinirea actului – de exemplu, făptuitorul are doar competența de a acorda un aviz[14], fără de care nu este posibilă obținerea unei autorizații; sau, are competența de a efectua un anumit act din dosarul de pensie[15].

Dacă funcționarul nu are competența îndeplinirii actului, dar l-a indus în eroare pe cel care i-a dat banii sau foloasele, va exista o altă infracțiune, aceea de înșelăciune. Sau, dacă funcționarul, prevalându-se de o influență reală sau imaginară pe lângă funcționarul competent să îndeplinească actul, primește bani sau alte foloase, pentru intervenția pe care o va face la acest funcționar, va exista infracțiunea de trafic de influență.

În al doilea rând, este necesar ca folosul necuvenit să fie acceptat, pretins sau primit de funcționar, mai înainte de îndeplinirea actului de serviciu.

Sub acest aspect, reamintim că, sub imperiul Codului penal anterior, fapta nu constituia infracțiunea luare de mită, ci infracțiunea de primire de foloase necuvenite (art. 256), dacă folosul necuvenit era primit de funcționar după îndeplinirea actului de serviciu, iar, anterior, el nu avusese nicio discuție cu persoana care solicitase actul. În ce privește fapta celui care oferea foloase necuvenite, aceasta nu era în niciun fel incriminată.

Însă, noul Cod penal a modificat definiția infracțiunii de luare de mită, în sensul că a înlocuit formula „în scopul de a îndeplini...” cu formula „în legătură cu îndeplinirea...”. Cu privire la o atare modificare, unii autori^[16] pretind că scopul ei a fost acela a înlătura distincția între infracțiunile de luare de mită și primire de foloase necuvenite, deoarece o atare distincție nu făcea decât să creeze dificultăți în plan probator, atunci când înțelegerea a avut loc înainte de îndeplinirea actului, dar foloasele s-au remis ulterior. Cu alte cuvinte, se susține că, actualmente, infracțiunea de luare de mită acoperă și faptele care, anterior, se pedepseau ca infracțiune de primire de foloase necuvenite.

Dar, după părerea noastră, faptele de primire de foloase necuvenite (art. 256 anterior) au fost dezincriminate. În orice caz, textul nu justifică concluzia menționată, căci, deși imprecisă, noua formulă, la fel ca și formula anterioară, indică necesitatea unei legături între folosul necuvenit și actul de serviciu. În plus, mai putem observa că, între luarea de mită și primirea de foloase necuvenite există o diferență esențială, care exclude posibilitatea ca aceste fapte să constituie o identică infracțiune și să fie prevăzute cu o identică pedeapsă. În cazul luării de mită, folosul necuvenit reprezintă o retribuție, un contra-serviciu, pe care particularul se poate simți chiar obligat (constrâns) să îl ofere funcționarului, pentru a obține actul (serviciul) dorit. În schimb, în cazul primirii de foloase necuvenite, folosul necuvenit reprezintă o simplă liberalitate, un act dezinteresat, prin care particularul își exprimă recunoștința față de funcționar. Or, diferența între *retribuție* și *liberalitate* este atât de mare, încât este logic imposibil să se pună semnul egalității între faptele de luare de mită și cele de primire de foloase necuvenite: o retribuție, chiar necuvenită, trebuie să aibă o valoare comparabilă cu importanța serviciului solicitat funcționarului, pe când o liberalitate poate avea o valoare pur simbolică.

În acest fel, ajungem la cea de a treia cerință, care constă în necesitatea existenței unei proporții între importanța actului îndeplinit de funcționar și

valoarea folosului necuvenit pretins ori primit de acesta. Așa cum s-a remarcat, „nu constituie corupție micile daruri ocazionale...a căror oferire are caracter de curtoazie...” [17]. Dacă există o vădită disproporție între valoarea actului de serviciu și valoarea folosului necuvenit, nu se mai poate considera că acesta din urmă reprezintă o retribuție, un preț al actului de serviciu. În acest caz, e vorba de un gest simbolic, de politețe, care nu necesită intervenția legii penale, ci, cel mult, poate să justifice sancționarea disciplinară a funcționarului.

O discuție aparte se impune, credem, cu privire la situațiile în care folosul este pretins ori primit, pentru a nu îndeplini un act de serviciu, pentru a întârzia îndeplinirea acestuia sau pentru a îndeplini un contrar îndatoririlor de serviciu. Într-o asemenea situație, ar trebui, după părerea noastră, ca funcționarul să răspundă pentru un concurs real, între infracțiunea de luare de mită și infracțiunea de abuz în serviciu. Practica actuală, care reține în asemenea cazuri o singură infracțiune, aceea de luare de mită, ni se pare extrem de discutabilă – fiindcă, pe de o parte, luarea de mită este o infracțiune simplă, iar nu complexă (deci nu absoarbe abuzul în serviciu), iar, pe de altă parte, este nefiresc să existe un identic tratament juridic, indiferent dacă funcționarul acționează legal sau ilegal. O atare chestiune se ridică, în special, în cazul celei de a doua variante tip [art. 289 alin. (2) C. pen.], în care infracțiunea subzistă, numai dacă folosul a fost cerut ori primit într-un scop ilicit (pentru neîndeplinirea, întârzierea îndeplinirii unui act sau, pentru efectuarea unui act contrar îndatoririlor de serviciu ale funcționarului).

În fine, mai subliniem că, după primirea folosului, restituirea lui nu înlătură existența infracțiunii.

Urmarea imediată. Luarea de mită este o infracțiune formală, de simplă acțiune, în care urmarea constă într-o stare de pericol.

Raportul de cauzalitate se prezumă.

Elementul subiectiv îmbracă forma intenției, care poate fi directă sau indirectă.

Sub imperiul Codului penal anterior, se considera [18] că luarea de mită se comite numai cu intenție directă, calificată prin scop – ceea ce presupunea că, în toate situațiile, funcționarul urmărea anume obținerea unei retribuții necuvenite. În ce ne privește, credem însă că această opinie era greșită; în realitate, era suficient ca funcționarul să fi acceptat această posibilitate (drept dovadă, infracțiunea subzista și în caz că funcționarul nu respingea promisiunea de mită).

Forme. Sancțiuni.

Aparent, tentativa de luare de mită nu se pedepsește. În realitate, însă, infracțiunea de luare de mită este o *infracțiune cu consumare anticipată*, ceea ce înseamnă că tentativa este asimilată formei consumate (potrivit textului, există infracțiune consumată de luare de mită, chiar dacă funcționarul nu a primit nimic, ci s-a limitat să pretindă ori să accepte promisiunea de bani sau alte foloase).

Pedeapsa este închisoarea de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică sau de a exercita profesia sau activitatea în executarea căreia a fost săvârșită fapta.

Potrivit art. 289 alin. (3) C. pen., banii, valorile sau orice alte bunuri primite sunt supuse confiscării, iar când acestea nu se mai găsesc, se dispune confiscarea prin echivalent. Nu se poate dispune confiscarea specială, dacă fapta s-a săvârșit în modalitatea pretinderii sau acceptării promisiunii.

Bibliografie

Diaconescu, *Infrațiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea*, Editura All Beck, București, 2004.

Dobrinou, *Corupția în dreptul penal român*, Editura Atlas Lex, București, 1995.

Grigorovici, *Infrațiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976.

Kahane, *Luarea de mită*, în „Explicații teoretice ale Codului penal român”, vol.IV, de V. Dongoroz ș.a., Editura Academiei Române, București, 1972.

Pastion, M. Papadopolu, *Codul penal adnotat*, București, 1922.

Pascu, V. Lazăr, *Dreptul penal. Partea specială*, Editura Lumina Lex, București.

O.A. Stoica, *Drept penal, Partea specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976.

Vasiu, *Drept penal român, Partea specială*, vol.II, Editura Albastră, Cluj-Napoca, 1997.

[1] Alin. (1) al art. 289 a fost modificat prin Legea nr. 187/2012. Textul modificat a fost publicat și pe site-ul: <http://www.just.ro/LinkClick.aspx?fileticket=Wpo7d56II%2FQ%3D&tabid=2604>, însoțit de unele adnotări ale Ministerului Justiției.

[2] Articolul 7 din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție a fost modificat prin Legea nr. 187/2012, art. 79.

[3] A se vedea V. Dabu, A.M. Gușanu, *Latura obiectivă a infracțiunii de luare de mită în noul Cod penal*, în „Revista de Drept Penal”, nr. 1/2014, p.27.

[4] S. Kahane, *Luarea de mită*, în „Explicații teoretice ale Codului penal român”, vol.IV, de V. Dongoroz ș.a., Editura Academiei Române, București, 1972, p. 130; în același sens, A. Grigorovici, *Infrațiunile de serviciu sau în legătură cu serviciul*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1976, p.89; V. Dobrinou, *Corupția în dreptul penal român*, Editura Atlas Lex, București, 1995, pp.69-71; H. Diaconescu, *Infrațiunile de corupție și cele asimilate sau în legătură cu acestea*, Editura All Beck, București, 2004, p. 11; I. Pascu, V. Lazăr, *Dreptul penal. Partea specială*, Editura Lumina Lex, București, p.347 ș.a.

[5] Tribunalul Suprem, Dec. îndr. nr. 3/1973, publicată în „Revista română de drept” nr.6/1973, p.103; în același sens, a se vedea O.A. Stoica, *Drept penal, Partea specială*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976, p.247; L. Moldovan, *Luarea de mită în Codul penal al R.S.R.*, în *Analele Universității „Babeș Bolyai”*, Cluj-Napoca, 1970, p.88; I. Vasiu, *Drept penal român, Partea specială*, vol.II, Editura Albastră, Cluj-Napoca, 1997, p.347 ș.a.

[6] A se vedea P. Pastion, M. Papadopolu, *Codul penal adnotat*, București, 1922, p.273.

[7] Tribunalul Suprem, Dec. pen. nr. 2596/1971, publicată în „Revista română de drept”, nr. 6/1972, p.169.

[8] Tribunalul Suprem, Dec. pen. nr. 1032/1968, publicată în „Revista română de drept”, nr. 9/1968, p.188.

[9] D. Ciuncan, *Criterii distincte la unele infracțiuni de serviciu sau în legătură cu serviciul*, în „Revista română de drept”, nr. 1/1987, p. 43).

[10] Tribunalul Suprem, Dec. pen. nr. 1956/1973, publicată în Culegerea de decizii pe anul 1973, p.419.

[11] Trib. Suceava, dec. pen. nr. 19/1985, publicată în „Revista română de drept”, nr. 7/1985, p.73.

[12] Curtea Supremă de Justiție, Dec. pen. nr. 1117 /1998, publicată în „Dreptul”, nr. 10/1999, p.160.

[13] V. Dobrinou, *Infracțiuni de corupție și de serviciu*, în „Noul Cod penal comentat” de V. Dobrinou ș.a., vol. II, Partea specială, Editura Universul Juridic, București, 2012, p.535.

[14] Curtea Supremă de Justiție, Dec. pen. nr. 391 /1999, publicată în „Dreptul”, nr. 3/2000, p. 143-144.

[15] Curtea Supremă de Justiție, Dec. pen. nr. 1923 / 1995, publicată în „Dreptul”, nr. 5/1996, p. 128-129.

[16] V. Dobrinou, op.cit., p.527; în același sens M. Udroi, *Drept penal. Partea specială. Noul Cod penal*, Editura C.H. Beck, București, 2014, p.341.

[17] V. Manzini, *Tratato di diritto penale*, Vol. V, Torino, 1935, p.171 – citat după H. Diaconescu, op.cit., p.40.

[18] S. Kahane, op.cit., vol. IV, p.134.